

Uppdrag av Gävleborgs socialchefer till FoU Välfärd:

- Stödja individbaserad systematisk uppföljning av behovsprövade öppenvårdsinsatser till barn och unga
- Målet är att öka kunskapen om målgruppen, vilka insatser barnen får och hur deras situation förändras efter insatserna

Metod

En arbetsgrupp processade fram ett formulär "SU-X" där öppenvårdsverksamheterna dokumenterar några enhetliga uppgifter om sina avslutade ärenden

Formuläret består av 11 variabler med fokus på:

- Barnets/familjens problemområden
- Insatser
- Avslutsorsaker

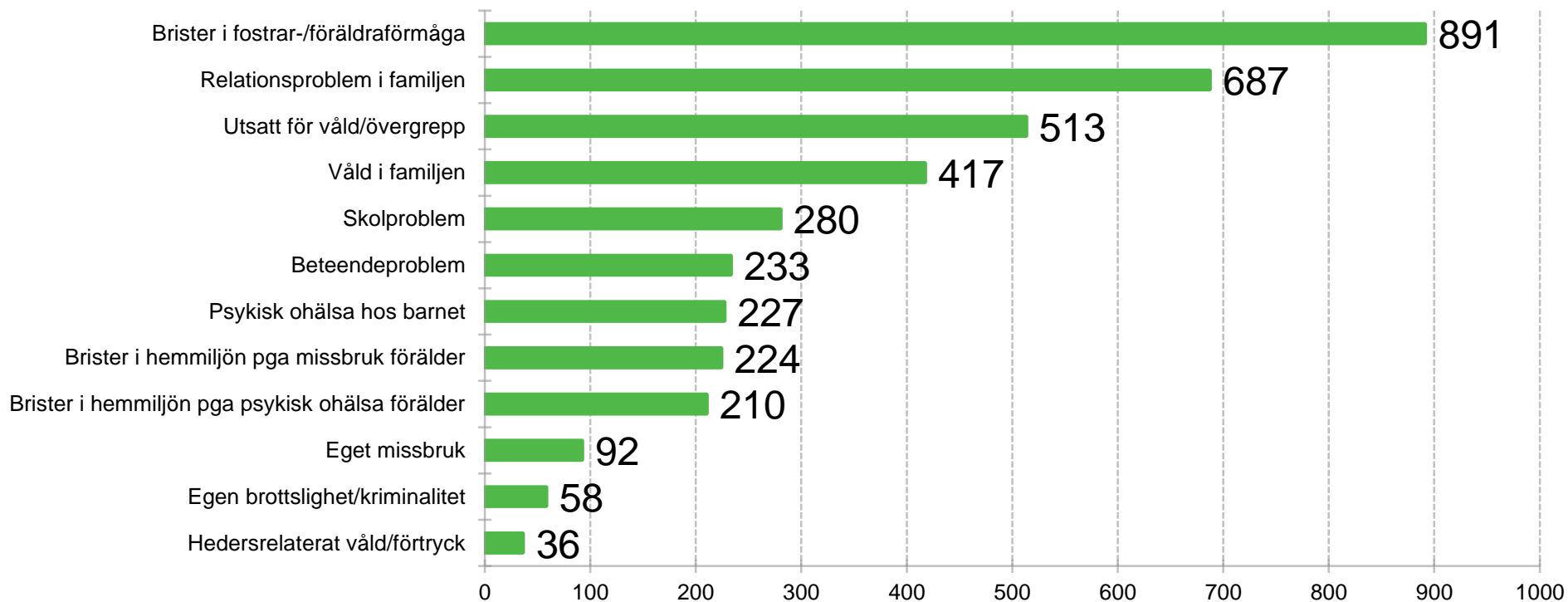
...Metod

- FoU Välfärd gör länsövergripande samt kommunvisa sammanställningar
- Presentation och diskussioner kring resultaten vid träffar med:
 - arbetsgrupp för dem som fyller i formuläret
 - länets chefer för öppenvården barn och unga
 - länets familjebehandlare

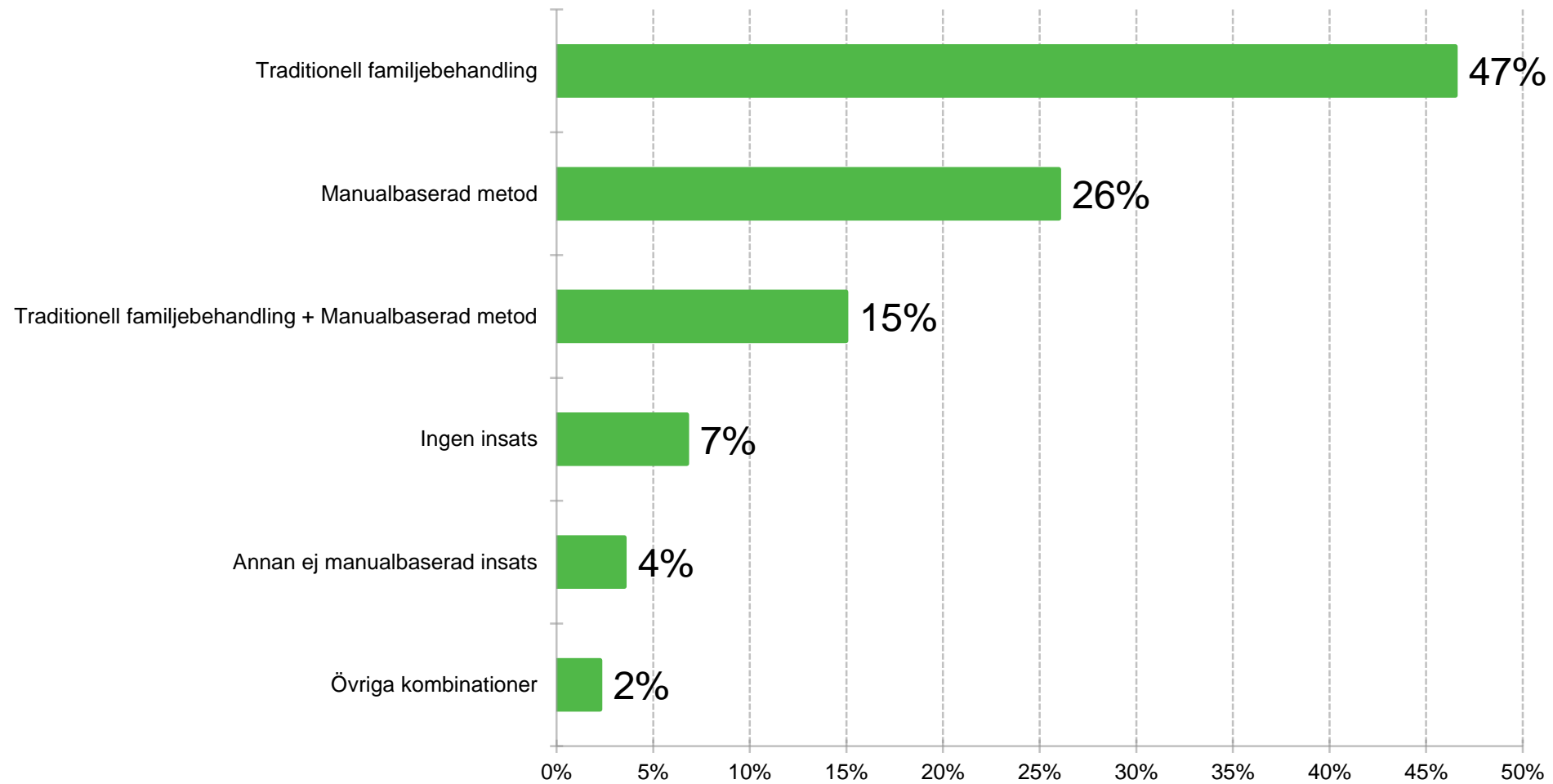
EXEMPEL: Kommunövergripande sammanställningar

Hos hur många barn förekommer olika problem?

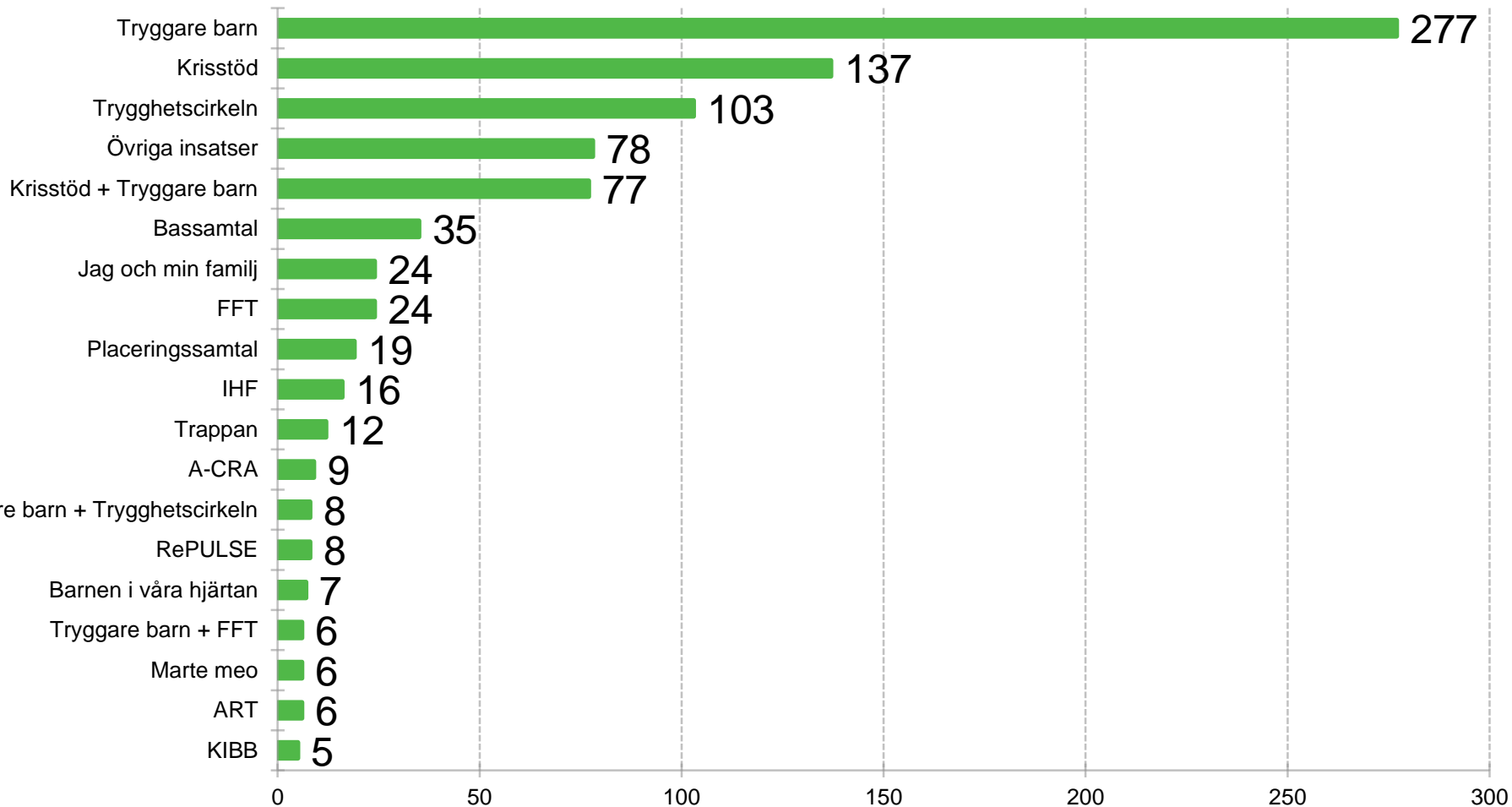
(Antal problem = 3930; Antal barn = 2135)



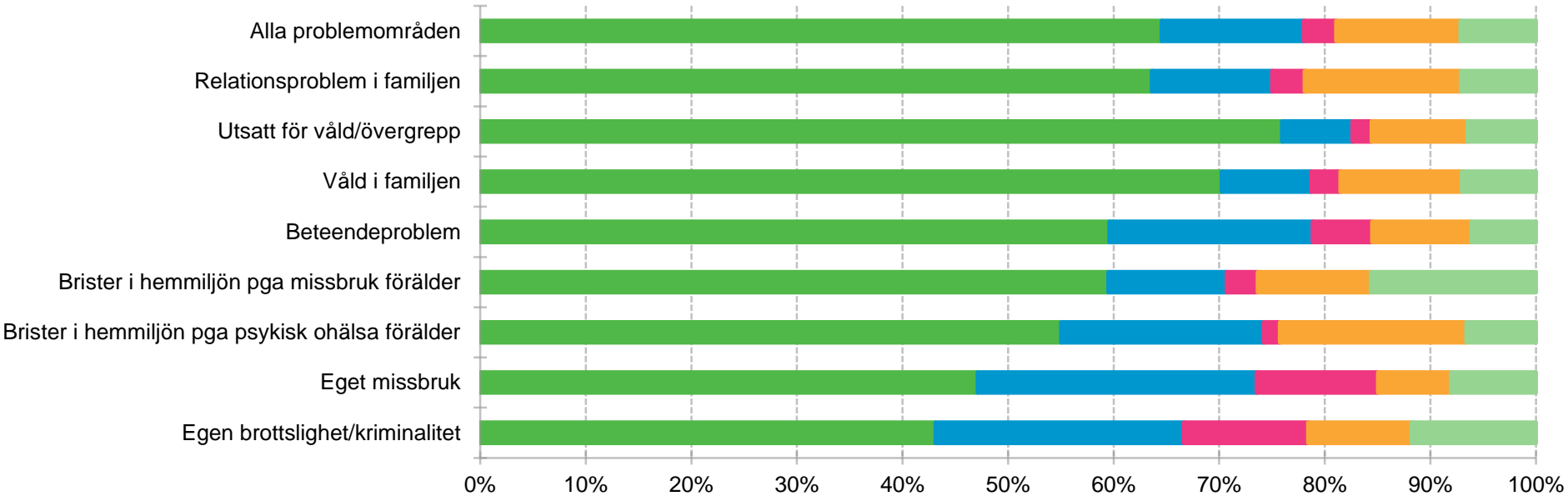
Vilka insatser fick barnen? (n = 2135 barn)



Vilka manualbaserade metoder användes? (n = 857)



Avslutsorsak per problemområde



- Målet/målen med insatsen uppnått helt eller delvis
- Insatsen bedöms inte svara mot barnets behov
- Insatsen avbryts oplanerat på initiativ av barnet/ungdomen
- Insatsen avbryts oplanerat på initiativ av vårdnadshavare
- Andra orsaker

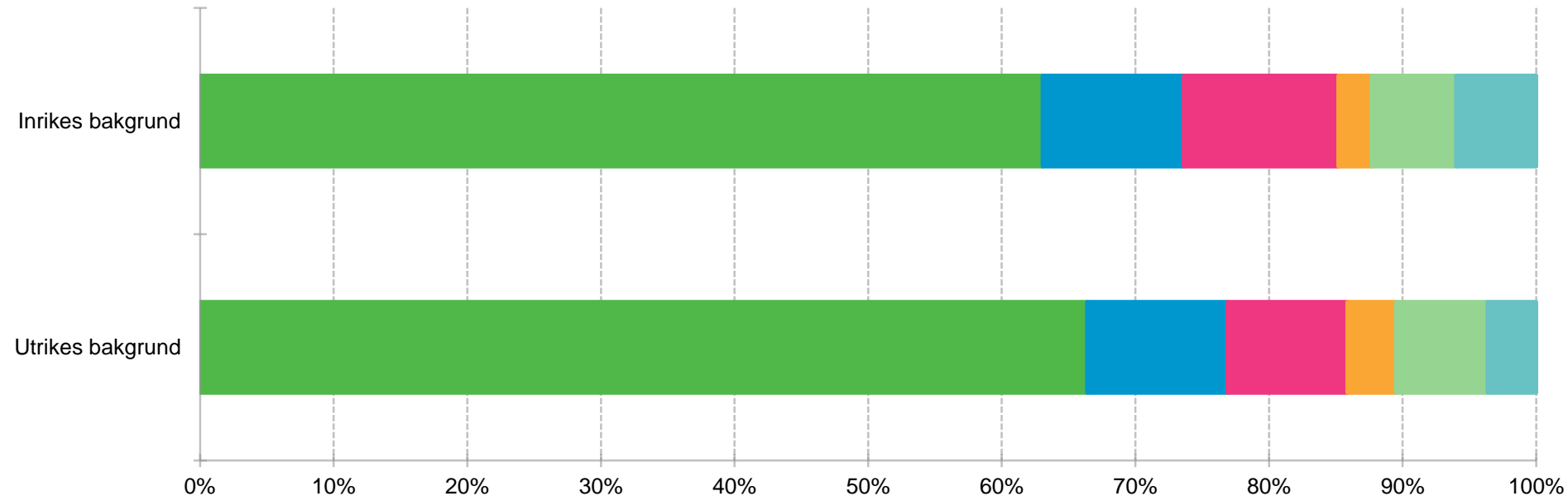
Utfall vid Relationsproblem

Problemområde: Relationsproblem	Antal insatser	Andel med målen uppfyllda	Kommentar
Traditionell familjebehandling	347	62%	
Traditionell familjebehandling + Manualbaserad metod	108	73%	(T ex Tryggare barn, Trygghetscirkeln)
Enbart Manualbaserad metod	65	57%	(T ex Bassamtal, Tryggare barn)

Utfall vid våldsutsatthet

Problemområde: Våldsutsatthet	Antal insatser	Andel med målen oppfyllda	Kommentar
Tradisjonell familjebehandling	220	61%	
Tryggare barn	160	94%	
Tradisjonell familjebehandling + Övrig manualbaserad metod	61	70%	(T ex Trygghetscirkeln)

Andel avslutsorsak per bakgrund



- Målet/målen med insatsen uppnått helt eller delvis
- Insatsen bedöms inte svara mot barnets behov
- Insatsen avbryts oplanerat på initiativ av vårdnadshavare
- Insatsen avbryts oplanerat på initiativ av barnet/ungdomen
- Andra orsaker
- Insatsen påbörjades aldrig

Vilken nytta upplevs den gemensamma uppföljningen ha?

- Börjat hitta ett gemensamt språk
- Underlag för reflektion, jämförelser och erfarenhetsutbyte kommunerna emellan, vilket gagnar verksamhetsutveckling
- Synliggör omfattning och innehåll i öppenvården för chefer och förtroendevalda
- Väcker nya frågor och synliggör behovet av kompletterande fördjupningar

”Tidigare var det lite luddigt, vad vi familjebehandlare håller på med. Nu blir det tydligare, vi kan visa även för politiker vad vi gör”

”Traditionell familjebehandling” – den osynliggjorda öppenvårdsinsatsen

- Vanligaste öppenvårdsinsatsen
- Benämns t ex som ”ospecificerad familjebehandling”,
”familjebehandling utan särskild manual” eller ”sedvanlig insats”
- Fokus i forskningsstudier på att försöka bevisa manualbaserade metoders effekt
- Alltför lite kunskap om innehållet i ”sedvanliga insatser”

Vad framkom vid fokusgruppintervjuer om Traditionell familjebehandling?

- Baserad på social inlärningsteori och KBT
- Centrala behandlingskomponenter:
 - - färdighetsträning (problemlösning, känsloreglering)
 - - hemuppgifter; positiv förstärkning; modellering
- Hög grad av anpassning utifrån barnets/familjens behov och mottaglighet
- Multimodalt arbetssätt
- **Behandlingskomponenterna verkar främst riktas mot föräldrarna**

Utmaningar och utvecklingsvägar framåt

- Vi har fått ökad kunskap om öppenvårdens målgrupper och vilka insatser de får...
- ...men vad gäller hur barnens situation förändras efter insats har vi bara börjat ”skrapa på ytan”
- Vi behöver stärka kunskapen om vad insatserna ger ur barnens perspektiv

Till sist...

- I många fall saknas vetenskaplig kunskap om vilka insatser som är lämpligast
- Även när en insats kallas "evidensbaserad" är det inte säkert att den har bättre effekt än en insats som inte prövats vetenskapligt
- Att tydliggöra de egna insatserna och följa upp dem systematiskt bidrar till beprövad erfarenhet

Tack för att ni lyssnade!

Vid frågor kontakta oss gärna:

karin.tillberg.mattsson@regiongavleborg.se

rickard.moback@regiongavleborg.se

Länk till senaste rapporten: [Att öka kunskapen om barnen i öppenvården – FOU-rapport 2023 \(regiongavleborg.se\)](https://regiongavleborg.se/fou-rapport-2023)

